

یک کارشناس اقتصادی و مدرس دانشگاه بررسی کرد

برنامه هفتم توسعه، بزنگاه اقتصاد ایران

یک کارشناس اقتصادی و مدرس دانشگاه، یکی از بهترین بزنگاه‌های برنامه‌ریزی در اقتصاد ایران را تدوین برنامه هفتم دانست و گفت: اگر در قانون برنامه، سیاست‌های پولی، مالی و مالیاتی درست تدوین شود، طبیعتاً به یک برنامه میان مدت پنج ساله تورم قابل کنترل است.هادی حق شناس در گفت‌وگو با ایسنا، با بررسی مسائل مختلف در اقتصاد ایران، اظهار کرد: در مسائل اقتصادی ایران این مطرح است که چرا رشد اقتصادی منجر به افزایش اشتغال مناسب نمی‌شود، چرا جذب سرمایه‌گذاری نداریم، چرا فضای سوداگری و دلالی در اقتصاد ایران رونق دارد یا اینکه چرا بخش واقعی اقتصاد نحیف و بخش غیر واقعی اقتصاد بیشتر مورد توجه است.

وی در پاسخ به چرایی عدم رشد نقدینگی، یا تسهیلات بانکی و یا بخش تولید متناسب با ظرفیتی که در اقتصاد ایران وجود دارد، تصریح کرد: یکی از مسائلی با دلایل عمده و کلیدی، «وجود تورم» در اقتصاد ایران است.این کارشناس اقتصادی و مدرس دانشگاه با بیان اینکه تورم یعنی افزایش سطح عمومی‌قیمت کالا و خدمات در طی یک سال، گفت: سه اصطلاح تورم ماهانه، نقطه به نقطه و میانگین وجود دارد، اما آنچه که در افکار عمومی بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد تورم میانگین است؛

تورم میانگین یعنی تورم ۱۲ ماه منتهی به

ماه مورد نظر در مقایسه با ۱۲ ماه گذشته. وی ادامه داد: در اقتصاد ایران تا قبل از سال ۹۶ تورم میانگین پنج دهه قبل از آن زیر ۲۰ درصد بود و در این چهار، پنج سال گذشته به دو برابر رسیده است.حق شناس با اشاره به عوارض تورم ماندگار در رمی، گفت: معمولاً بانک مرکزی و همچنین مرکز آمار، همه کالاها و خدماتی که خانوارها مصرف می‌کنند را در ۱۲ گروه دسته‌بندی می‌کند که از این تعداد دو گروه شامل مسکن و خوراک از همه مهمتر است؛ تقریباً نصف بیشتر تورم حداقل برخی از دهک‌های درآمدی جامعه تا دو سوم هزینه خانوارها را هزینه مسکن و خوراک پوشش می‌دهد.

وی تأکید کرد: اقتصادی که در آن تورم ماندگار وجود دارد، منجر به این می‌شود

که دهک‌های پایین فقیرتر بشوند، نه تنها

دهک‌های کم‌درآمد فقیرتر می‌شوند، بلکه دهک‌های متوسط درآمدی هم به دهک‌های کم درآمد سقوط می‌کنند، این یک عارضه مستقیم است که فقر ایجاد می‌کند و این فقر فقط فقر مواد خوراکی و مسکن نیست بلکه این فقر در بخش بهداشت، درمان و آموزش نیز سرایت پیدا می‌کند؛ بخشی از بازمانده‌های تحصیلی هم ریشه در اقتصاد دارد، زیرا

مهمترین مسئله اقتصادی بحث تورم است. حق شناس با اشاره به اینکه اگر تورم کنترل شود، آرامش در اقتصاد شکل می‌گیرد، گفت: آن زمان می‌توان درباره سرمایه‌گذاری، جذب سرمایه یا تقویت تولید، بکارگیری و افزایش بنگاه‌های اقتصادی که نیمه ظرفیت فعالیت می‌کنند، برنامه‌ریزی کرد.وی با بیان اینکه ریشه تورم در ناترازی بودجه دولت‌ها است، اظهار کرد: وقتی دولت‌ها ناترازی بودجه دارند برای جبران آن به سراغ استقراض از بانک مرکزی یا بانک‌ها و شرکت‌های دولتی می‌روند یا اینکه اسناد خزانه و اوراق مشارکت را می‌فروشند؛ در این حالت کسری بودجه را جبران می‌کنند، اما این کسری بودجه بعداً تبدیل به افزایش نقدینگی می‌شود و رشد نقدینگی را زیاد می‌کند و این رشد نقدینگی اثر مستقیم بر روی تورم دارد.

این کارشناس اقتصادی درباره بررسی ریشه‌های تورم نیز، افزود: بخش عمده تورم به ناترازی بودجه، یعنی عدم تراز منابع بودجه با مصارف بودجه باز می‌گردد و در این حالت تورم در اقتصاد ایجاد می‌شود.وی با اشاره به اینکه میانگین تورم از سال ۹۷ به بعد حدوداً دو برابر شده و به ۴۰ درصد رسیده است، گفت: یکی از دلایل این تورم، ناترازی‌ها در اقتصاد ایران است؛ طبیعتاً اگر تحریم نفتی نبودیم، منابع

افزایش هزینه‌ها شوند.

وی مشکل اساسی در اقتصاد ایران را بهره‌وری بسیار پایین در بخش‌های مختلف دانست و تصریح کرد: در برنامه‌های گذشته پیش‌بینی شده بود که رشد اقتصادی عدد هشت درصد باشد و یک سوم رشد اقتصادی برنامه‌ای در این ششش برنامه اتفاق نیفتاد و اکنون در برنامه هفتم باز هم همین پیش‌بینی شده است.حق شناس با بیان اینکه بخشی از مشکلات ساختاری اقتصاد ایران از جمله تورم به این موضوع باز می‌گردد که دولت چه در قانون بودجه و چه در برنامه‌های پنج ساله، سیاست‌های پولی و مالی مصوب شده را اجرا نمی‌کند، گفت: در نتیجه این اقدام، تورم در رقمی‌در اقتصاد ایران ماندگار می‌شود.وی ادامه داد: قطعاً تحریم‌ها و مشکلاتی که ما در یک دهه گذشته با آن مواجه بودیم بی‌تاثیر نیست، اما نباید فراموش کنیم که مشکلات ساختاری اقتصاد ایران به سیاست‌های ستاد اقتصادی دولت‌ها شامل بانک مرکزی و وزارت اقتصاد و دارایی و سازمان برنامه و بودجه… برمی‌گردد که متناسب با واقعیت‌های اقتصادی ایران و بودجه واقعی تنظیم نمی‌شود.این کارشناس اقتصادی با تأکید بر لزوم حل مسئله تورم در اقتصاد ایران، خاطر‌نشان کرد: اگر این مسئله حل نشود طبیعتاً جمعیت فقیر زیر خط فقر مطلق، آسیب‌های اجتماعی، فقر آموزشی و بد مسکنی کاهش می‌یابد. ریشه مسائل و مشکلات اقتصادی ایران در عدم کنترل تورم و ماندگاری تورم دو رقمی‌در اقتصاد ایران است و تا زمانی که این تورم دو رقمی‌در اقتصاد ایران وجود دارد، نمی‌توان انتظار داشت که سطح معیشت شهروندان و خانوارها بهبود پیدا کند؛ نه تنها چنین انتظاری نمی‌توان داشت، بلکه می‌توان پیش‌بینی کرد که موضوع بالعکس اتفاق بیفتد و جمعیت زیر خط فقر افزایش یابد. این مدرس دانشگاه تقاضای خانوارها برای یارانه را ناشی از تورم دانست و بیان کرد: دولت‌های مختلف همواره با ابزار قیمت خواسندند مشکل اقتصاد را حل کنند ولی واقعیت مطلب این است‌که اقتصاد ایران از مشکلات ساختاری رنج می‌برد؛ مشکل اقتصاد ایران صرفاً با افزایش قیمت‌ها حل نمی‌شود و شاید یکی از مشکلات اقتصادی ایران، همین موضوع قیمت‌گذاری ناشدوی مشکلات عمده در اقتصاد ایران را پایین بودن بهره‌وری و عدم سرمایه‌گذاری خارجی دانست و اضافه کرد: یکی دیگر از مشکلات بسیار مهم در اقتصاد ایران اختلال در روند صادرات و واردات کالا بوده و اختلال هزینه اقتصاد ایران را افزایش داده است.حق شناس یادآور شد: مدام‌هی که مسئله تنظیم نکردند.این مدرس دانشگاه خاطر‌نشان کرد: در همین برنامه ششم که دو سال تمدید شد، باز هم متأسفانه با برنامه اقدام نشده؛ وقتی به هر دلیلی مشکل درآمدی پیدا می‌کنند یا منابعشان دچار مشکل می‌شود به این شکل نیست که هزینه‌ها را تعدیل کنند و یا منابع

سکه تهران هر قطعه سکه بهار آزادی طرح قدیم با ۴۰۰ هزار تومان افزایش قیمت، در مقایسه با روز کاری قبلی ۲۵ میلیون تومان داد و ستد شد.قیمت سکه نیز روز شنبه با ۲۰۰ هزار تومان افزایش در مقایسه با روز قبل، ۱۵ میلیون و ۱۵۰ هزار تومان معامله شد. ربع سکه با ۲۰۰ هزار تومان افزایش قیمت، ۱۰ میلیون و ۱۵۰ هزار تومان و سکه گرمی نیز با ۱۰۰ هزار تومان افزایش قیمت با نرخ پنج میلیون و ۹۰۰ هزار تومان داد و ستد شد. دروزقیمت هر گرم طلای ۱۸ عیار در بازار طلای تهران ۲ میلیون و ۲۹۴ هزار و ۷۰۰ تومان اعلام شد.بهیای هر انس طلا نیز در روز شنبه در بازارهای جهانی یک‌هزار و ۸۳۴ دلار بود.

گفتنی است؛ با اقدامات و پیگیری‌های حقوقی بانک مرکزی در مقطع کنونی، موانع قضایی جهت دسترسی به دارایی‌های ارزی این بانک مرکزی ایران در این کشور برطرف شد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد که امسال و درارایی ارزی این بانک نزد موسسه کلیراستریم لوکزامبورگ در سال ۲۰۲۰ با شکایت برخی اتباع آمریکایی توقیف شده بود که با اعتراض و پیگیری‌های حقوقی کشورمان در نهایت، طی چند روز گذشته (ششم مهر ۱۴۰۲) دیوان عالی کشور لوکزامبورگ اعتراض و دلایل بانک مرکزی جمهوری اسلامی‌ایران را مورد پذیرش قرار داد و رای قبلی دادگاه این کشور را نقض کرد.

مجری طرح واردات خودرو اعلام کرد

عرضه خودروهای وارداتی از هفته جاری

جدید، از مسیر سامانه یکپارچه باشد یا از طریق بورس کالا یا حتی مسیری دیگر، هنوز مشخص و قطعی نیست.

اعلام میزان نیاز حمل‌ونقل جاده‌ای تا پایان سال

معاون صنایع حمل‌ونقل وزارت صمت در نامه‌ای خطاب به رئیس سازمان توسعه تجارت ایران، ضمن اشاره به قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی، میزان نیاز اعلام شده به خودروهای سنگین توسط سازمان راهداری و همچنین برنامه تولید سال جاری را اعلام کرد که بر اساس آن احتمالاً نیاز به واردات کننده و ون مسافری، با توجه به تولید بیش از نیاز، در سال جاری نداشته باشیم.به گزارش ایسنا، منوچهر منتقلی در نامه‌ای خطاب به مهدی ضیغمی(رئیس سازمان توسعه تجارت ایران)، میزان نییاز خودروهای مورد نیاز آیین‌نامه امری بند (ص) تبصره (۷) قانون بودجه سال جاری بند (ص) تبصره (۷) اعلام کرد.معاون صنایع حمل‌ونقل وزارت صنعت، معدن و تجارت در نامه خود، ضمن اشاره به نامه رئیس سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای اعلام کرده است که به استناد «قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی» و با توجه به نامه شهریور ماه سال جاری سازمان بازرسی کشور با موضوع صیانت از حقوق تولیدکنندگان داخلی که از

دست‌انداز آمریکایی و اروپایی در بازار ارز

ورق دلار برگشت

در بازار ارز دارد.بورل در بیانیه‌ای نوشته است که آلمان، بریتانیا و فرانسه یادآور شده‌اند که نگرانی‌هایشان درباره پایبند نبودن ایران به برجام را ثبت کرده و مسئله را به کمیسیون مشترک برجام ارجاع داده‌اند. بر اساس این گزارش، روز پنجشنبه قیمت دلار افزایش یافت با این وجود حدود سه هفته است که

دلار در همین محدوده‌های قیمتی نوسان می‌کند و بازدهی قابل اعتنایی کسب نکرده است. اقدامات و اتفاقات ایالات متحده هم در پایان هفته قبل از چشم بازار ارز دور نماند، پس از برکناری کوین مک‌کارتری رئیس (جمهوری‌خواه) مجلس نمایندگان، ترامپ به فاکس نیوز اعلام کرده که حاضر به پذیرش ریاست مجلس نمایندگان برای دوره یک‌ساله ماهه است تا اجماع در میان جمهوری‌خواهان شکل بگیرد. قیمت دلار نیمه کانال ۴۹ هزار

تومانی را رد کرده و اگر بالای آن تصویب شود انتظارات کاهش می‌آرد کمتر شده و هر وقت بالای محدوده ۵۰ هزار تومان تثبیت شد در انتظارات افزایش تقویت می‌شود.بررسی حساب درهم که روند نزولی گرفته نشان می‌دهد چپ بازارساز برای کنترل بازار ارز پر است و باتوجه

وارد شوند، مستلزم یک زمان است.مجری طرح واردات خودرو اعلام کرد: در مرحله اول، با توجه به اینکه همه مجوزها برای خودروهای وارد شده اخذ شده، فاز اول تحویل خودروها را آغاز خواهیم کرد؛ در حقیقت طی هفته جاری هفته آینده، تحویل خودروهای وارداتی شرکت‌هایی که قیمت خودروها را گرفته‌اند (تاکتوین چهار شرکت واردکننده لیست قیمت معتبری که خودروهایشان از کشور مبدأ تولیدکننده پارگیری شده و اسناد حمل داشته باشند، عرضه صورت خواهد گرفت. شرکت‌ها بسته به توان خود ماهانه امکان واردات ۳۰۰ هزار تا یک میلیون دستسگاه را داشته و وارد و الباقی در حال طی کردن مسیر واردات هستند. شرکت‌ها به سبب اینکه منتظر بودند تا در دریافت تأییدیه‌های سازمان توسعه تجارت ایران ادامه داد: از میان این ۱۸ شرکت، تاکتوین تقریباً ۱۰ شرکت خودروهای خود را وارد کرده و الباقی در حال طی کردن مسیر واردات هستند. شرکت‌ها به سبب اینکه منتظر بودند تا در دریافت تأییدیه‌های سازمان توسعه تجارت ایران ادامه داد: از میان ۳۴ هزار نفری که در فرمه کفی شرکت داده شده بودند، حدوداً ۳۰ هزار نفر در نوبت دریافت هستند و الباقی انصراف داده‌اند، گفت: در فاز اول خودروی این ۳۰ هزار نفر تحویل داده می‌شود.مجری طرح واردات

اقتصادی

تجارت

بازار چین؛ اصلی‌ترین متقاضی کالاهای ایرانی

بر اساس آمارهای گمرک ایران، بیشترین حجم و ارزش صادرات کالاهای غیرنفتی ایران در ۶ ماهه ابتدایی امسال به کشور چین بوده است.به گزارش اکویران، آمارهای گمرگ ایران از میزان صادرات کالاهای غیرنفتی کشور در ۶ ماهه نخست سال جاری به روز شد. بر اساس این آمار بیشترین ارزش و حجم صادرات کالاهای غیرنفتی کشور در نیمه نخست امسال به ترتیب مربوط به کشورهای چین، عراق و امارات متحده عربی اختصاص داشته است. برای مثال صادرات به کشور چین در این مدت با بیش از ۶ میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار بیشترین تبادل صادراتی کشور بوده است. در رتبه‌های بعدی بیشترین میزان صادرات به کشورهای عراق و امارات متحده عربی به ترتیب با ۴۵ و ۳ میلیارد دلار صورت گرفته است.بر اساس این آمارها حجم صادرات کشور در نیمه نخست امسال به ۶۷.۷ میلیون تن رسیده است.بررسی‌ها حاکی از آن است که بیشترین حجم صادرات کالاهای غیرنفتی با کشور چین بوده است. ایران در این مدت نزدیک به ۲۲ میلیون تن صادرات به این کشور داشته است. در جایگاه‌های بعدی بیشترین صادرات کالاهای غیرنفتی ایران به کشور عراق با ۱۳.۲ میلیون تن و کشور امارات متحده عربی با ۶.۸ میلیون تن اختصاص یافته است.طبق آمار گمرک، صادرات ایران به کشورهای دیگر در ۶ ماهه ابتدایی سنال نزدیک به ۵ میلیون تن و با کمتر بوده است.

اخبار کوتاه

خرید بیش از ۱۰ میلیون تن گندم در سال جاری

مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی گفت: در سال جاری حدود ۱۰ میلیون و ۳۵۰ هزار تن گندم خریداری کردیم که نسبت به سال گذشته ۴۴ درصد و نسبت به سال ۱۴۰۰ بیش از ۱۲۸ درصد رشد خرید داشتیم.به گزارش ایسنا، سید سعید راد شامگاه ۱۴ مهرماه در اختتامیه جشنواره ملی نان در کرمان با اشاره به خودکفایی کشور در بخش خبازی اظهار کرد: در سال جاری حدود ۱۰ میلیون و ۳۵۰ هزار تن گندم خریداری کردیم که نسبت به سال گذشته ۴۴ درصد و نسبت به سال ۱۴۰۰ بیش از ۱۲۸ درصد رشد خرید داشتیم و میزان واردات ما در گندم را نزدیک به ۷۰ درصد کاهش داده و این مهمترین موفقیت دولت در دو سال اخیر است.وی افزود: از کاشت گندم تا تبدیل آن به نان حاصل عملکرد زنجیره‌ای بالغ بر هشت میلیون نفر است که قوت حدود ۹۰ میلیون نفر را تأمین می‌کنند.معاون وزیر جهاد کشاورزی بیان کرد: علاوه بر گندم، در سفر غذایی مردم تأسیسات در بحث روغن، شکر خانوار و بوجع بیشتر ثمر داشته باشیم و نگاهداشتیم افزایش قیمتی در این سه کالا با وجود افزایش نرخ ارز به وجود پیادوی خاطر‌نشان کرد: در بحث آرد کامل بیشترین همکاری را نانواپها و کارخانه‌های که نان و آرد کامل دارند، مشخص شده‌اند.در این مراسم، محمدمهدی فداکار، استاندار کرمان نیز گفت: برگزاری جشنواره نان یک کار ذوقی بود و باعث نشاط اجتماعی در شهر ایجاد شد.

ممنوع الخروجی ۲ هزار بدهکار مالیاتی

بر اساس آخرین آمار، تعداد مودیان مالیاتی به ۵ میلیون و ۳۵۰ هزار نفر در سال ۱۴۰۲، رسیده است که نشان می‌دهد طی دو سال گذشته تعداد مودیان ۸۳.۵ درصد رشد داشته است.به گزارش خبرنگار مهر، بر اساس آخرین آمار، تعداد اشخاص حقیقی دارای اظهارنامه مالیات عملکرد از حدود ۲.۶ میلیون فقره در سال ۱۴۰۰ به ۵ میلیون و ۳۵۰ هزار نفر در سال ۱۴۰۲ افزایش و درآمد ابرازی آن‌ها از حدود ۳ هزار میلیارد تومان به ۳۱ هزار میلیارد تومان (۱۰ برابر) افزایش یافت.به صورت جزئی‌تر، در سال ۱۴۰۱ تعداد مودیان مالیاتی با ۵۲.۴ درصد (معادل یک میلیون و ۵۲۰ هزار نفر) افزایش به ۴ میلیون و ۲۴۵ هزار نفر رسید. همچنین در سال ۱۴۰۲ تعداد مودیان مالیاتی با ۲۰.۲ درصد رشد به ۵ میلیون و ۳۵۰ هزار نفر رسیده است.به این ترتیب طی دو سال گذشته، تعداد مودیان مالیاتی ۸۳.۵ درصد رشد داشته است.از سوی دیگر دولت با به دام انداختن فراربان مالیاتی، درآمدهای مالیاتی از این بخش را نیز احیا کرده است؛ به عنوان نمونه دولت ۲ هزار و ۵۰۰ بدهکار مالیاتی را ممنوع‌الخروج کرد که آنها اقدام به واریز یک هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان مالیات کردند.

آغاز جمع‌آوری آیفون ۱۴ و ۱۵ از بازار

سختگوی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز گفت: با هماهنگی ضابطان نسبت به جمع‌آوری کالای آیفون ۱۴ و ۱۵ اقدام خواهد شد. حمیدرضا دهقانی‌نیا در گفت‌وگو با مهر در مورد خرید و فروش آیفون ۱۴ و ۱۵ اظهار کرد: سیاست ممنوعیت واردات آیفون ۱۴ به بالا مورد تأکید است، چرا که حدود یک درصد جامعه کاربر این کالای لوکس هستند، اما بیش از ۳۰ درصد سید ارزی کشور را به خود اختصاص داده است.سختگوی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز افزود: برخورد با آیفون قاچاق از به بالا در دستور کار گرفته و بر این موضوع به دیر کمیسیون مقابله قاچاق کالا و ارز استان تهران ابلاغ شده است.وی ادامه داد: با هماهنگی ضابطان نسبت به جمع‌آوری کالای آیفون ۱۴ و ۱۵ قاچاق اقدام خواهد شد.

واردات چای به ازای خرید تولید داخل آغاز شد

بر اساس اعلام سندسیدکای کارخانجات چای شمال، واردات ۲ کیلوگرم چای خارجی مشروط به خرید یک کیلو چای خشک داخلی شد.مدیر اجرایی سندسیدکای کارخانجات چای شمال در نامه‌ای به مدیران کارخانجات چای‌سازی استان‌های گیلان و مازندران اعلام کرد: اولین ثبت سفارش واردات چای حسب دستور وزیر جهادکشاورزی بر اساس درخواست شماره ۲۸۲۲/۱۰ تاریخ نهم مهرماه ۱۴۰۲ سازمان چای کشور مبنی بر خرید ۱ کیلوگرم چای خشک داخلی سال جاری برای ثبت سفارش ۲ کیلوگرم واردات چای، دوازدهم مهرماه برای خریدار معرفی شده از سوی معاونت بازرگانی وزارت جهادکشاورزی صادر شده است.

بورس

آغاز هفته بورس با چراغ قرمز

شاخص کل بورس روز شنبه روند نزولی داشت و با کاهش حدود ۱۶ هزار واحدی، روی دو میلیون و ۵۲ هزار واحد ایستاد.به گزارش ایسنا، شاخص کل بورس روزگذشته با ۱۶ هزار ۸۶۴ واحد کاهش در رقم دو میلیون و ۵۲ هزار واحد ایستاد. شاخص کل با معیار هموزن نیز همین روند را داشت و با ۶۷۱۰ واحد کاهش نسبت به روز کاری قبلی، رقم ۷۰۹ هزار و ۲۹۹ واحد را ثبت کرد. در این بازار بیش از ۳۵۰ هزار معامله به ارزشی بالغ بر ۳۴ هزار و ۳۸۴ میلیارد ریال انجام شد.در معاملات دیروز بازار ملی نفت اصفهان، بلایش نفت بندرعباس، پالایش نفت تهران، مخابرات ایران، صنایع پتروشیمی خلیج فارس، ایران خودرو و بانک تجارت جزو نمادهای بازار سرمایه بودند که بیشترین تاثیر را روی شاخص بورس داشته و همه آن‌ها روند نزولی را تجربه کردند.در آن سوی بازار سرمایه، شاخص کل فرابورس نیز با ۲۴۳ واحد کاهش در رقم ۲۵ هزار و ۶۸۴ واحد ایستاد.در این بازار بیش از ۲۰۱ هزار معامله انجام شد که بیشتر از ۲۵۹ هزار و ۷۴ میلیارد ریال ارزش داشت.سرمایه‌گذاری مالی سپهر صادرات، پلیمیر آریا ساسول، ایران خودرو دیزل، فولاد هرمزگان جنوب، بانک دی، پالایش نفت لاوان و پتروشیمی تندگویان بیشترین تاثیر را روی شاخص فرابورس گذاشتند و در این بین همه نمادهای مذکور روند منفی داشتند. روزگذشته نمادهای شپنا، شیندر و شتران نمادهای قرمزپوش بورس بودند که بیشترین اثر را در افت شاخص کل بورس داشتند.